Instruction

for

Land-Physicus

paa Island.

Kjøbenhavn, den 25de Februarii 1824.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Directeur Jens Hostrup Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

Instruction

hvorefter

Vi Frederik den Sjette,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug i Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, allernaadigst ville, at Land-Physicus paa Vort Land Island sig i sit Embede allerunderdanigst har at rette og forholde.

Hans almindelige Pligter.

§. 1.

Land-Physicus i Island bør opholde sig paa det Sted udi hans Embedskreds, som dertil er eller vorder bestemt, ved hvilken Bestemmelse der tages Hensyn til, deels at han kommer til at boe saa beqvemt som muligt for dem, der behøve hans Hjelp; deels og, at han tillige kommer i Nærheden af Overøvrigheden, eller en af Overøvrighederne, i hans Embeds-District.

§. 2.

Han maae ikke reise ud af Landet uden Stiftamtmandens Tilladelse, og det ikkun paa en be-

ſtemt Tid; og conſtituerer da Stiftamtmanden, efter Phyſici Forſlag, en anden examineret Læge til at beſørge hans Pligter i Fraværelſen.

§. 3.

Ved hans Reiſe og Beſøgelſer hos de Syge maae han hjemme have tilkjendegivet de Steder, hvor han agter at opholde ſig, paa det at de, ſom imidlertid ſøge Hjelp, kunne veiledes til, at finde ham.

§. 4.

Han maae uvægerlig komme til alle de Syge, ſom trænge til, og forlange hans Hjelp ſom Læge. Denne Pligt maae han opfylde ſaavel om Natten ſom om Dagen, ikke mindre mod de Fattige end mod de Rige, og ligeſaavel imod dem, der boe langt borte, ſom mod dem, der boe nær ved, ſaavidt mueligt er og Nødvendigheden det udkræver; dog ſkal han have frit Underhold og ſikker Befordring; hvilken ſidſte han maae lade ſig nøie med ſaaledes, ſom Enhver efter ſin Stand og ſine Vilkaar kan frembringe.

§. 5.

Land-Phyſicus ſkal være opmærkſom paa Alt, ſom kan tjene til at bevare og befordre Indbyggernes Sundhed; han bør ſaa meget ſom mueligt være opmærkſom paa Aarſagerne til de i Landet jevnligen forekommende, og iſær endemiſke, Sygdomme, og ved at give Indbyggerne Underretning om hvad der kunde være dem ſkadeligt i deres Diæt,

Levemaade, Mangel paa Reenlighed, o. s. v. see at forebygge disse Sygdomme.

I Tilfælde af, at Qvarantaine-Anordninger blive anvendelige i Island, skal Land-Physicus være Medlem af den Sundheds-Commission, som i saa Fald maatte vorde nedsat.

§. 6.

Physicus maae og, saa meget som mueligt, paasee, at de almindelige Fødemidler overalt i Physicatet ikke have nogen fordærvelig Indflydelse paa Sundheden. Erfarer han, at Vandet paa et eller andet Sted skulde være af skadelig Beskaffenhed, maae han berette dette til vedkommende Øvrighed, og gjøre Forslag til Forbedring; ligeledes bør han, naar fremmede Fødemidler indføres i hans Embeds-District, saa ofte saadant anmeldes for ham, paasee, at de uden Skade kunne benyttes.

§. 7.

For at faae fornøden Understøttelse til hans Embedspligters Opfyldelse, maae han henvende sig til vedkommende Øvrighed.

I Qvæstionibus artis maae han henvende sig til Sundheds-Collegiet.

§. 8.

De ved Vort Cancellies Circulair-Skrivelse af 20de Decbr. 1803 og Placat af 3die Marts 1807 befalede aarlige Indberetninger angaaende Medicinal- og Apotheker-Væsenet, der saavel af Districts-Chirurger som af de andre practiserende Læger i

hans Physicat skulle ham tilstilles i de første Maaneder af det paafølgende Aar, haver han at samle, og strax derefter at indsende til vedkommende Amtmand, tilligemed sin egen Beretning, for at blive Sundheds Collegiet derfra tilstillede.

§. 9.

Physicus maae ei alene nøiagtigen opfylde alle de Pligter, som nærværende Instruction paalægger ham, men ogsaa de hidtil udgivne og herefter udkommende Anordninger, som vedkomme hans Embede.

Pligter ved Obductioner.

§. 10.

Physicus maae besørge og være tilstede ved alle legale Obductioner, som af vedkommende Øvrighed reqvireres i det ham anbetroede Embeds-District, naar saadant hans betimelige Møde ei formedelst Sygdom, eller andre uovervindelige Hindringer, gjøres umueligt; men, skulde dette blive Tilfældet, da haver han strax, herom at underrette nærmeste Districts-Chirurg, som i hans Sted, om mueligt, besørger Forretningen. Ligeledes maae nærmeste Districts-Chirurg, om mueligt, besørge Forretningen, naar Physicus selv har havt Obducenden under Cuur i sammes dødelige Tilfælde.

§. 11.

Han maae til Obductions-Forretningen reqvirere vedkommende Districts-Chirurg eller, om han

ei kan haves, da, hvor saadant er mueligt, en anden examineret Chirurg, dog ei den, som har havt Obducenden under Cuur i sammes dødelige Tilfælde (hvilken alligevel altid bør tilsiges til at møde ved Forretningen, naar det er ham mueligt), og i Mangel af saadan Chirurg maae han selv forrette Obductionen.

§. 12.

Alle saadanne legale Obductionsforretninger foretages i Overværelse af Øvrigheden, Gjerningsmanden (naar denne, i Tilfælde af Mord eller Voldsomhed haves) og den Læge, som har havt den Afdøde under Cuur. Dersom flere Læger ere tilstæde, skal den, som ikke obducerer, have nøje Tilsyn med, at alle Legemets Dele efter Omstændighederne tilbørligen blive undersøgte, saa og at der ikke ved uagtsom Section skeer saadanne Læsioner, som kunde gjøre Visum repertum tvivlsomt. Især maae ikke, hvor der er nogen Tvivl om Dødsmaaden, undlades at eftersøge alle Legemets Cavitæter, og, foruden disse, placenta og funiculus hos Nyefødte, naar de kunne haves.

§. 13.

I Formodning af Forgiftelse maae Physicus ei alene nøje examinere Læsionem ventriculi og intestinorum, men ogsaa contenta ventriculi og alle øvrige Dele, hvor Giften muligen kunde være anbragt, og ved bekjendte videnskabelige Forsøg forvisse sig om den tilstedeværende Gift og sammes Beskaffenhed, hvortil, om han finder det fornø-

dent, kan reqvireres Apothekerens eller en bekjendt Chemici Medvirkning.

Kan bemeldte chemiske Undersøgelse ikke skee strax ved eller efter Obductionen, bør de forefundne mistænkelige Substantser kommes i et reent Kar, som vel tilproppes eller tilbindes med en Blære, og derefter forseigles af Physicus, Districts-Chirurgen og Rettens Betjente. Naar den videre chemiske Undersøgelse skal foretages, som bør skee saasnart som mueligt, tilsiges Vedkommende, og bemeldte Kar aabnes i deres Overværelse; og, naar noget af dette giftige Contentum efter anstillet Prøve er tilovers, da maae samme strax i Vidners Overværelse optages i et passende Kar, og med Physici og Chirurgens Seigl forsynes, for derefter i Retten at fremstilles som Corpus delicti.

§. 14.

Alt det, som ved Obductionen forefindes, dicteres strax af Obducenterne til Nedskrivning, saaledes at intet deri behøves forandret, og Rigtigheden deraf attesteres af de tilstædeværende Vedkommende ved deres Underskrift. Bemeldte Beskrivelse bør nøiagtigen følges i Visum repertum, og af samme igjen uddrages Conclusum, som af Physico eller Chirurgen, saasnart mueligt, tilligemed Paategning af de lægekyndige Assistenter, om saadanne ere tilstede, indsendes til vedkommende Øvrighed. Men, skulde Physicus i visse betydelige Tilfælde, som kunne gjelde Livs-Straf, finde Sagen tvivlsom, bør han foranledige, at

dette Visum repertum fra Retten sendes til Vort Sundheds=Collegii Betænkning.

Pligter i Henseende til Apothekere og Medicamenter.

§. 15.

I det mindste een Gang om Aaret, endogsaa uden foregaaende Anmeldelse for Apothekrene, maae Physicus, saavidt muligt, i Forening med vedkommende Districts=Chirurg, hvor denne haves, efter ham derom givne Anmeldelse, visitere Apothekerne, som henhøre til hans Physicat. Dog kan den aarlige Visitation af et meget fjernt beliggende Apothek overlades til Districts=Chirurgen, og Physicus derefter indskrænke sine Visitationer af et saadant Apothek til hvert andet eller tredie Aar. Ved denne Forretning skal eftersees: baade om der haves tilstrækkeligt Forraad af Medicamenter, og om disse have tilbørlig Godhed, samt om den behørige Medicinal=Vægt og Maal er tilstæde, ligesom ogsaa eftersees og gjennemgaaes den ved Forordningen af 1ste April 1796 befalede Bog over udleverede Gifter, hvilken de ved deres Underskrift bevidne, at have revideret. Ligeledes skal ved Visitationen, i Følge af Vort Cancellies Circulair=Skrivelse af 1ste Marts 1806, paasees, at ethvert Glas og enhver Krukke, Skuffe, m. v. i Officinerne er forsynet med dobbelte Navne, nemlig: baade de gamle forhen brugte og de nyere Navne, som den gjeldende Pharmacopoea danica indeholder; saavelsom og at ethvert Apothek er forsynet med fornødent Laboratorium.

Ved saadan Visitation skal den nærmeste Overøvrighed, eller en af denne beordret Sysselmand, være tilstæde, ligesom og dertil indbydes andre paa Stedet practicerende Læger. Om Apothekets befundne Tilstand og Visitationens Tid give de samtlige Apothekeren skrivtlig Attest, som underskrives tillige af den tilstædeværende Øvrigheds-Person.

Skulde nogen Mangel befindes, maae de minde Apothekeren om sammes Forbedring; men, skulde disse Mangler være betydelige og Apothekets Tilstand saadan, at man ei kunde formode Forbedring, maae saadant skriftligen anmeldes for Overøvrigheden og indberettes til Vort Sundheds-Collegium.

§. 16.

Det er Physici Pligt at paasee, at enhver Apotheker har en saadan Medhjelper, som i hans Fraværelse eller Sygdom kan bestyre Apothekets Drift. Som Følge heraf er det ligeledes Physici Pligt, at prøve den eller de Disciple, som Apothekeren fremstiller til Examination, om de kjende og kunne skille alle Medicamenter fra hinanden, og ikke forvexle det ene med det andet, om de kunne læse og taxere de forelagte Recepter, og derefter kunne forfærdige slige magistrelle eller extemporaire Commissioner og Præparater, saasom: Mixturer, Decocter, Infusioner, Pulver, m. v., og om de kjende og forstaae at bruge rigtig Vægt og Maal. Om Udfaldet af en saadan Prøve meddeler Physicus Vedkommende et Beviis.

§. 17.

Physicus maae vaage over: at Medicamenterne sælges til vedbørlig Priis og efter den for Island gjeldende Medicinaltaxt samt de Forandringer, som ved Vort Sundheds-Collegium foranstaltes. Skulde nogen finde sig misfornøjet med Apothekerens Medicament-Priser, saa er det Physici Pligt at modtage saadanne Klager, undersøge dem, og, om de findes grundede, derom gjøre Indberetning til nærmeste Øvrighed.

§. 18.

Physicus bør baade til Apothekernes Vedligeholdelse og Publici Sikkerhed, saa meget som mueligt, sørge for, at ingen uberettiget driver nogen Handel med Medicamenter og Gifter; bliver han herom underrettet, enten fra Apothekerne eller paa anden Maade, da maae han henvende sig til vedkommende Øvrighed, som skal være pligtig til, at befordre Angivelsens Undersøgelse, og, naar samme befindes rigtig, da at foranstalte den i slig Fald anordnede Mulct og Straf inddrevet og udført.

§. 19.

Det henhører ogsaa til Apothekernes Rettighed og Vedligeholdelse, at Physicus ei selv præparerer Medicamenter; dog maae det være ham tilladt, paa sine Reiser at have et lidet Corpus medicamentorum portatile af saadanne Lægemidler, som kunde udfordres til hastig Hjelp; hvilke Lægemidler han bør kjøbe paa Stedets Apothek. Han maae paasee, at de øvrige i hans Phy-

ſicat practicerende Læger forholde ſig paa ſamme Maade; og være bemyndiget til, i manglende Fald, at erindre dem om disſe Pligter, og, naar dette ikke hjelper, da at anmelde det for Øvrigheden. For de Lægemidler, Phyſicus ſelv har i ſtørre Qvantitæter kjøbt paa et Apothek i Island, for at diſpenſere hos de Syge, ſkal det være ham formeent, at tage højere Betaling end den, for hvilken de Syge efter den gjeldende Taxt kunde have havt de ſamme Midler diſpenſerede paa Apotheket. Ogſaa haver Phyſicus at vaage over, at Diſtricts-Chirurgerne, ſom ſelv diſpenſere, følge denne Forſkrivt. Han ſkal og aarlig revidere Diſtricts-Chirurgernes og Apothekernes Regnſkaber over gratis uddeelte Medicamenter, hvilke Regnſkaber derefter indſendes til Stiftamtmanden.

§. 20.

I Henſeende til de Medicamenter, ſom Phyſicus anordner paa offentlig Bekoſtning, maae han bruge al muelig Sparſommelighed, og blandt flere lige virkſomme Lægemidler vælge de mindſt koſtbare, ſamt rette ſig, ſaavidt mueligt, efter Pharmacopoea pauperum af 20de Marts 1799, eller hvilken herefter maatte blive befalet.

§. 21.

Ved alle de Syge, ſom Phyſicus har at behandle paa offentlig Regning, er han pligtig til, at holde Journal efter den Opgave, ſom ved Vort danſke Cancellies Circulaire til alle Øvrigheder under 30te Januarii 1816 er befalet. Ogſaa maae

Apothekrenes Medicin Regninger, der affattes saaledes, at de til enhver Patient forbrugte Medicamenter staae sammen i een Svite i chronologisk Orden, attesteres af Vedkommende, som har skrevet Recepterne, førend disse Regninger indsendes til Revision og derefter paafølgende Udbetaling.

Pligter angaaende Gjordemodervæsenet.

§. 22.

Physicus skal, saameget som muligt, have Opsyn over Gjordemodervæsenet i hans Physicat, og sørge for, at samme ved duelige, tilstrækkelig oplærte og paapassende Gjordemødre forrettes, samt at disse ere forsynede med de efter Cancellie-Circulaire af 12te August 1817 bestemte Instrumenter. Paa de Steder, hvor ingen examinerede Gjordemødre haves eller kunne faaes, maae han give de uoplærte den fornødne Veiledning, samt befale og opmuntre dem til at søge hans, eller andre erfarne Lægers, Raad og Veiledning, og at lade en Læge i Tide kalde til Hjelp, hvor vanskelige Fødseler indtræffe.

Han skal ogsaa ved forefaldende Leiligheder have Indseende med, at de uoplærte Gjordemødre følge de, i den af Vort danske Cancellie i Aaret 1807 uddeelte trykte Underretning om Behandlingsmaaden ved at bringe dødfødte Børn til Live, givne Forskrifter, og i Tilfælde af Forsømmelse i at anvende dem, tilholde Gjordemødrene at bruge dem, eller, hvor det maatte gjøres nødigt, forklare

Forskrifternes rigtige Anvendelse for dem, som magtte erfares at trænge dertil. Skulde han befinde, at nogen udøver denne Kunst paa en skiødesløs og skadelig Maade, da maae han derom afgive Beretning til Amtmanden. Ligeledes, dersom paa et eller andet Sted i hans Physicat skulde findes Mangel paa Gjordemødre, maae han derom gjøre Andragende til Amtmanden, samt foreslaae de Midler, som han holder for bedst passende til, at afhjelpe saadan Mangel; ligesom han og i begge nysnævnte Tilfælde haver at meddele Vort Sundheds-Collegium Underretning desangaaende.

§. 23.

Over de ved Vort Cancellies Circulair-Skrivelse af 21de September 1819 befalede Beretninger om dødfødte Børn indsender Physicus aarligen til vedkommende Biskop en General-Anmeldelse, affattet i schematisk Form, saaledes som foreskrevet, og iagttager tillige, hvad ham iøvrigt af den sidstnævnte Circulair-Skrivelse vedkommer. Iøvrigt vil det paaligge Land-Physicus, at meddele Rettens Betjente, paa deres Forlangende, de i Anmeldelserne om Dødfødte grundede Spørgsmaale, naar der i den Anledning optages Undersøgelses Forhører; og desuden personligen at møde ved disse Forhører, naar han dertil maatte af Amtmanden beordres, uden derfor at nyde anden Godtgjørelse end Diætpenge.

Pligter i Henseende til gængse eller epidemiske og endemiske Sygdomme.

§. 24.

Dersom hidsige epidemiske Sygdomme indtræffe, saa skal Physicus, efter Overlæg med vedkommende Amtmand, være forpligtet til, baade at foreslaae og udføre de Foranstaltninger, som til slige Sygdommes Standsning og Udryddelse maatte udfordres.

§. 25.

Naar anførte Sygdomme paakomme i et District, som har sin egen ansatte Districts-Læge, saa er det vel dennes Pligt, i Forening med vedkommende Øvrighed, umiddelbar at foreslaae og udføre de fornødne Foranstaltninger derimod; men, skulde saadan Epidemie enten strax fra Begyndelsen bemærkes at være af usædvanlig eller pestartig Farlighed: eller en sædvanlig og bekiendt Epidemie skulde tage betydelig Overhaand, saa maae Districts-Lægen derom gjøre Beretning til Amtmanden, paa det han, efter Overlæg med Physicus, om fornødent gjøres, kan beordre denne, at indfinde sig paa de angrebne Steder, paa det nøjeste undersøge Sygdommen, og overlægge med Districts-Lægen saavelsom med andre til de Syges Cuur antagne Læger samt med vedkommende Øvrighed, hvilke Forholdsregler der kunde være de bedste til Sygdommens Bestridelse; han maae og jevnligen henreise til de af Sygdommen angrebne Steder, for at have Opsyn med de Foranstaltninger, som

gjøres mod Sygdommen, saavelsom med den af Lægerne anvendte Cuur; alt i Overeensstemmelse med Forordningen af 17de April 1782, hvis øvrige Bestemmelser i Henseende til epidemisk smittende Sygdomme Physicus nøje bør iagttage og udføre.

§. 26.

Skulde en Epidemie saameget udbrede sig i et District, som havde sin egen Districts-Læge, at denne ei var istand til, eller kunde formodes, at komme alle de Syge til betimelig Hjelp, saa maatte Physicus, foruden det i forrige §. omtalte almindelige Opsyn, og, saavidt som mueligt, være forpligtet til, at besørge Curen hos en Deel af de Syge, med mindre der er en nærmere boende District-Chirurg, som altsaa, med ringere Uleilighed for sig selv og med beqvemmere Tilsyn hos de Syge, kunde give den udfordrende Bistand; og, kan man paa anførte Maade ikke finde tilstrækkelig Hjelp for de Syge, da maae Physicus melde saadant til Amtmanden, for efter Muelighed at faae den fornødne Hjelp foranstaltet.

§. 27.

Skulde en usædvanlig og pestartig Epidemie indfinde sig i Physicatet, eller en bekjendt Epidemie paa en usædvanlig Maade blive overhaandtagende og haardnakket, saa maae Physicus give uopholdelig Indberetning til Vort Sundheds-Collegium baade om saadan Sygdoms Beskaffenhed og formodentlige Aarsager, som og om de Midler, der allerede ere anvendte, eller kunde anvendes, til at standse og udrydde den.

§. 28.

Da det er paalagt Districts-Chirurgerne, naar de blandt de Syge, som de for offentlig Regning behandle i Districtet, finde nogle, som formedelst Mangel paa det Nødvendige, eller uordentligt Brug af de dem tildeelte Medicamenter, vanskeligen eller meget langsomt kunne restitueres, at anmelde saadant, tilligemed Forslag til Mangelens Afhjelpning, til vedkommende Amtmand og Physicus, saa bliver det i saadant Tilfælde dennes Pligt, at sørge for, at det Fornødne, efter Omstændighederne, saavidt muligt, vorder foranstaltet.

§. 29.

I Henseende til langvarige gængse Sygdomme, saasom Fnat, Skørbug, og venerisk Syge, bør Physicus ei alene give passende Raad og Forslag til sammes Bestridelse, men ogsaa, for at forebygge den, efterforske Almuens Levemaade, Vandets Beskaffenhed, de sædvanlige Fødemidler, Klædedragt, Reenlighed, og mere, hvorved han kunde opdage slige Sygdommes Aarsager, og give Vedkommende den fornødne Oplysning og Advarsel derimod.

Skulde nogen betydelig Foranstaltning i slig Fald synes ham nyttig, da maae han derom indstille sin Betænkning til Amtet eller nærmeste Øvrighed.

§. 30.

For at forebygge den ødelæggende Koppe-Sygdom, maae Physicus paa alle muelige Maader søge

(2)

at fremme og udbrede Vaccinationen; han bør stedse stræbe at være forsynet med den Materie, som hertil udfordres, samt med Vaccine-Skorper; han maae ved jevnlig Oplysning om dette Middels ypperlige Nytte opmuntre til sammes Brug, samt gjøre Adgangen dertil saa let som muligt; selv skal han være villig til at forrette den hos Almuen for den Betaling, som Rescriptet af 18de Julii 1821 bestemmer indtil videre.

§. 31.

Skulde Physicus faae Underretning om, at Koppe-Sygdommen paa noget Sted i hans Physicat yttrede sig, saa maae han uopholdeligen søge at forskaffe sig Kundskab, om saadan Sygdom er de virkelige Smaaekopper, i hvilket Fald han maae henvende sig til vedkommende Øvrighed, for at faae Forordningen af 3die April 1810 sat i Kraft.

Forhold i Henseende til Qvaksalverie.

§. 32.

Physicus maae have Opsyn med, at ingen uden de, som efter anordnede Prøvelser have erholdt Tilladelse til at udøve Lægekonsten, befatter sig med samme, hvor og naar en Læge kan haves.

Han er berettiget og forpligtet til, at opfordre enhver, der, som Læge, vil øve medicinsk eller chirurgisk Praxis i hans Physicat, til at forevise sin lovmæssige Adgang og Tilladelse dertil.

Skulde nogen uden denne Rettighed drive Lægekunsten, da maae Physicus, naar han derom faaer Kundskab, angive saadant Qvaksalverie for vedkommende Øvrighed, fordre Sagens Undersøgelse og den Skyldiges Afstraffelse efter Forordningen af 5te September 1794.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 25de Februarii 1824.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Frederik R.

L. S.

Kaas.

Cold. Monrad. Örsted. Lassen. Lövenskiold.